

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลการดำเนินการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
ในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายวัชรพงศ์ ศรีสุขใส

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา	ประธานกรรมการ
อาจารย์ไพสิฐ พาณิชย์กุล	กรรมการ
อาจารย์วาทิศ โสคติพันธุ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
ในจังหวัดเชียงใหม่ 1) เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับจุดอ่อน
จุดแข็ง ของหลักการและการดำเนินการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตามที่
พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544
3) เพื่อสำรวจถึงสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักการและ
แนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา พ.ศ. 2544

การศึกษานี้ ระเบียบวิธีวิจัย ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง
ประกอบด้วย ผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจ ทนายความ พนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำเลยและ
ผู้เสียหาย รวมทั้งหมด 26 ตัวอย่าง โดยใช้การสัมภาษณ์วิจัยเปิดโครงสร้าง ผลการศึกษาสามารถ
สรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ให้
เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่
จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของ
พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวพอสมควร เช่น ทำให้ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาได้รับการเยียวยาจาก
รัฐได้ในบางส่วน ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือของรัฐ แต่ยังมี
จำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการเยียวยา เนื่องจากไม่ทราบถึงสิทธิของตน ทั้งนี้เพราะการขาดการ
ประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับ จุดอ่อน จุดแข็ง ของหลักการและการดำเนินการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตามที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นว่า

จุดแข็งคือ

1) เป็นหลักประกันว่าสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทางอาญาได้รับการคุ้มครองถ้าถูกละเมิด โดยรัฐได้เข้ามารับผิดชอบในการชดใช้จ่ายค่าตอบแทนให้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้

2) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทนไว้ชัดเจนและครอบคลุม ทำให้จำเลยทราบถึงสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนว่ามีอะไรบ้าง เช่น ค่าขาดประโยชน์ในการหารายได้ ค่าทดแทนการคุมขัง ค่าทดแทนกรณีถึงแก่ความตาย เป็นต้น

จุดด้อย คือ

1) การกำหนดเงื่อนไขในการขอขึ้นไว้เพียง 1 ปี เป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไป

2) การกำหนดฐานความผิด ในบางกรณีจะทำให้ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับค่าทดแทนยังไม่เหมาะสม แคบเกินไป และยังไม่ครอบคลุมถึงความเสียหายทางด้านจิตใจ เป็นต้น ผลการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักการ และแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาเชิงนโยบายของรัฐที่ไม่จริงจังในการทำเรื่องนี้ บุคลากรในหน่วยงานมีน้อยไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการประสานงานในแนวราบระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงานและไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง ต้องไปอาศัยหน่วยงานอื่นในกระทรวงยุติธรรม และยังมีปัญหาในการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ทำให้ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเข้าถึงสิทธิดังกล่าวน้อยอีกด้วย

นอกจากนี้ยังไม่มีความพร้อมในการจัดตั้งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการเผยแพร่ข้อมูล ให้คำแนะนำแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและใช้สิทธิอย่างถูกต้อง และขาดงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน

Independent Study Title	Results of the Implementation in Protecting for the Rights of the Victims and the Accused of Crime in Changwat Chiang Mai	
Author	Mr. Wattapong Srisuksai	
Degree	Master of Arts (Political Economy)	
Independent Study Advisory Committee	Associate Professor Siripong Ladavalya Na Ayudhya	Chairperson
	Lecture Paisit Panichkul	Member
	Lecture Watit Sotthiphon	Member

ABSTRACT

The research entitled, “Results of the Implementation in Protecting for the Rights of the Victims and the Accused of Crime in Changwat Chiang Mai”, is designed: 1) to analyze results of the implementation of protecting the rights of the victims and the accused of crime according to general will of the 2544 Victim Damages and Loss and the Accused Compensation and Expenses Act, 2) to survey opinions of the concerned regarding the weakness and strength of the principles and implementation in protecting the rights of the victims and the criminal accused according to the 2544 Victim Damages and Loss and the Accused Compensation and Expenses Act, and 3) to survey problems, obstacles and constraints in performance in conformity to principles and means determined in the Act in question.

This is a qualitative research intended to study sampling units consisting of the judge, the prosecutor, the police, the lawyer, the rights and freedom protecting official, the accused, and the victim, totally 26. Data for the study are collected through structured interview, and results of the study can be summarized as follows:

As regards the study results of the implementation of protecting the rights of the victims and the accused of crime according to general will of the 2544 Victim Damages and Loss and the Accused Compensation and Expenses Act, most of the sampling units expressed opinion that it is quite successful in reaching the target in line with general will of the aforesaid act. For instance, the victim and the accused of crime are partially treated by the government; they are satisfied with help provided by the government. But some of them have not been treated properly because they did not know their rights owing to lack of efficient publicity.

As for results of the study regarding the weakness and strength of the principles and implementation in protecting the rights of the victims and the accused of crime according to the 2544 Victim Damages and Loss and the Accused Compensation and Expenses Act, the sampling cohorts concerned have given opinions as follows:

The strength accounts for:

- 1) Ensuring that the rights of people in connection with crime are protected if such rights are violated, for which the government has to take accountability for compensations according to criteria ruled out by law;
- 2) Setting up the criteria in determining compensations, clearly and inclusively, to the extent that the accused of crime could know of their rights to receive their dues, such as compensation for inability to work, compensation during detention, compensation for death, and so forth.

The weakness accounts for:

- 1) Determining conditions for submitting petition for only one year, which is too short to get it done;
- 2) Determining the offense in some case, which will result in the victim having rights to receive compensation, is not yet appropriate, too limited, and not including mental damages and so forth.

In view of the study of problems obstacles, and constraints in carrying out implementation in accord with principles and criteria stated in the above mentioned act, most of the sampling units are opined that such problems in terms of the state policy include lack of sincerity in carrying out this issue, lack of personnel to perform duties, lack of horizontal coordination between the agencies concerned, lack of budget for operation, and lack of the office resulting in depending on other office in the Ministry of Justice. Additionally, there is a problem in creating a full-fledged public relations network, which consequently mars access to the aforesaid rights on part of the victim and the accused of crime.

Besides, there is no readiness in establishing an agency and its personnel who are properly learned in propagating information and giving suggestions to the victim and the accused of crime, including the agency concerned, so that they can know and understand their rights and use them correctly. And the budget is not enough for carrying out the work.